

DOMOLJUB

Izhaja vsak četrtek. Cena mu je 3 K na leto. (Za Nemčijo 4 K, za Ameriko in druge tuje države 6 K). — Posamezne številke se prodajajo po 10 vinarjev.

S prilogama:
„Naš kmečki dom“ in „Naša gospodinja“.

Spisi in dopisi se pošiljajo: Uredništvu „Domoljuba“, Ljubljana, Kopitarjeva ulica. Naručnina, reklamacije in inserati pa: Upravištvu „Domoljuba“, Ljubljana, Kopitarjeva ulica.

Štev. 16.

V Ljubljani, dne 16. aprila 1914.

Leto XXVII.

Lahi in mi.

V Opatiji, ob našem morju, so te dni važni razgovori. Iz Rima je prišel laški zunanji minister San Giuliano, z Dunaja pa naš Berchtold, da se domenita o skupnem političnem delu. Italija je naša zaveznica in zato dela naša država z njo v mnogih ozirih skupno politiko, ki predvsem koristi Lahu. Njemu gre za to, da ima na Jadranskem morju mir in prosto pot. To mu zagotavlja naša država z velikimi žrtvami. Zato pa lahko drugod napreduje. Pomagala mu je Avstrija, da je mogel Turku vzeti Tripolis, in zdaj mu gre za to, da bi z dvanajstimi turškimi otoki v Egejskem morju, ki jih ima še zasedene, kar se da dobro kupčijo napravil. V Mali Aziji hoče dobiti posebne pravice za svojo trgovino in zato hoče, da mu turška vlada dovoli graditi tam potrebne železnice; sicer, pravi, da neče odpoklicati vojakov z imenovanih otokov. Tudi tukaj ima pomoč naše države. Doma pa zida trdnjave na naši meji in se odkrito pripravlja, da bi nam vzel Trst, Istro in južne Tirole.

Lahu se godi podobno kakor Nemcu. Oba sta sama in nimata prijateljev v drugih državah; na nas visita in mi nosimo breme njunega zavezništva, ne da bi imeli pokazati kaj koristi, razen te, da se je do zdaj ohranil mir. Ta mir nas pa silno stane in sicer mnogo več nego Nemca in Laha. Z našim zavezništvom krita, se Nemčija gospodarsko silovito razvija, Lah si pa pridobiva nove zemlje in se pripravlja, da bo mogel ob popolnem razpadu turškega cesarstva pograbit tudi v Mali Aziji kaj zase. Berchtold bi to moral laškemu ministru na vsa usta povedati. Zveza z Lahom je za Laha neprimerno koristnejša nego za nas. Albanijo smo skupaj zvarili; trgovina v Albaniji gre pa v večini že zdaj skozi laške roke.

Zato je pa več nego nesramno, da se Lahi vtikajo v naše notranje razmere in

hočejo komandirati našo politiko. Zahtevajo, naj se laški državljani v Trstu svobodno še nadalje nastavljajo v javnih službah in pritiskajo, naj se Lahom ustanovi pravni vsučilišni oddelek tudi v Trstu. To je preveč in obenem silno nevarno. Kar smejo Lahi, smejo pač tudi Srbi, Bolgari, Rumuni, Rusi. Ali bo to dobro, če bodo v zbornicah teh držav govorili o naših političnih razmerah, o tem, kako se zatirajo Slovenci na Koroškem, kako tlači Madjar Hrvate in Rumune?

Tudi Nemec izrablja v tem oziru zvezo z nami. Nemška premoč v naši državi sloni v velikem delu na pritisku nemške države. Kompanija z Lahom in Nemcem je torej na vse strani draga. O Nemcih smo že večkrat pisali v »Domoljubu«, da zavoljo zveze z njimi ne dobimo denarja od Francozov in da je zato pri nas denar mnogo predrag. Tudi z Lahom je ravno ta. Lah je v Sredozemskem morju — Tripolis je sosed francoskega Maroka — in v Mali Aziji v velikem nasprotju s Francozom. In kdor Laha pri tem podpira, odbija Francoza.

Zato je pa treba zdaj tem glasneje povedati, da avstrijski narodi niso voljni prenašati poleg drugih bremen naše zveze z Lahi še to, da bi se vtikali v našo notranjo politiko in hoteli umetno še naprej v Primorju naše ljudstvo tiščati ob tla. In veseli nas pri tem prepričanje, da tudi zunanje politike ne delajo več samo ministri, marveč da ima tudi tu vsak dan več besede ljudstvo. Ta beseda ne bo utihnila in ministrski razgovori ne bodo mogli oslabiti njene moči.

Občni zbor kranjske kmetijske družbe.

Pretekli ponedeljek se je vršil v dvorani Ljudskega Doma v Ljubljani občni zbor c. kr. kmetijske družbe.

Kmetijska družba šteje danes blizu 10.000 udov in je res pravi glas in pravi zastopnik kranjskega kmeta. Kar je v deželi pametnih in razsodnih kmetijskih mož in posestnikov, vse se zbira okoli kmetijske družbe, ki je strogo stanovsko zastopstvo našega kmeta in prava tolmačica kmetijskih koristi.

Da se kmetje zavedajo tega dejstva, je pokazal tudi zadnji občni zbor. Od 158 podružnic je bilo zastopanih 115 po 150 odposlancih.

Zborovanja sta se udeležila tudi zastopnik vlade, dvorni svetnik pl. Lašan in glavarjev namestnik dr. E. Lampe. Zborovanje je otvoril predsednik družbe, komerčni svetnik g. Fran Povše.

V svojem govoru je očrtal v glavnih stvareh delo glavne družbe. Kmetijska družba se je izjavila odločno zoper to, da bi vlada pri prihodnjih trgovinskih pogodbah s tujimi državami dovolila prost uvoz tuji živini, tujim mlekarskim izdelkom in pa tujemu vinu. Avstrijski kmet je obsoben v smrt, ako pade carina na tuje kmečke pridelke. Naša živinoreja, prešičereja, konjereja je pri koncu, ako se odpró meje neomejenemu uvozu tujih držav. Kmetijska družba je sestavila na ministrstvo posebno spomenico, v kateri je razložila svoje stališče in se potegnila za koristi kmetijskega stanu.

Delovanje glavne odbora.

O delovanju odbora v l. 1913. je poročal družbeni ravnatelj, cesarski svetnik g. Gustav Pirc.

Družba šteje 9122 udov, ki so razdeljeni na 158 podružnic. V letošnjem letu že je pristopilo k družbi več sto novih udov. Družba izdaja »Kmetovalca«, ki se razpošilja v 10.000 izvodih. V družbeni pisarni je zaposlenih 11 uslužbencev. Denarni promet znaša v l. 1913. nič manj kakor 11 milijonov kron. Čisto premoženje znaša koncem leta 186.652 kron 73 vin.

Proračun za leto 1915. izkazuje 767.200 K dohodkov in 766.400 K stroškov.

Družbeni zavodi in družbeno delo.

Družbena podkovska šola je sedaj popolnoma preurejena ter je v zvezi z živinozdravnicco. — Družbena sadna drevesnica šteje okroglo 140.000 cepljenih dreves in odda lahko vsako leto 20.000 visokodebelnih in pritličnih sadnih dreves raznih plemen in vrst. — Zelo dobro se razvija kmetijska gospodinjstva šola v Ljubljani. Na šoli podučuje 16 učnih moči; obisk šole od strani gojenj je vedno zelo dober in uspešen.

Družba je izdala do sedaj 13 zvezkov »Kmet. knjižnice« in 41 zvezkov »Gospodarskih navodil«. Kmetijsko rastlinstvo in vinstvo se pospešuje z oddajo in posredovanjem umetnih gnojil, modre golice, žveplene moke, trtnih škropilnic itd.

Družba je nakupila lani 186 bikov raznih pasem ter jih oddala kmetom za polovično ceno. Od oddanih bikov se je nakupilo v deželi sami 166; od kmetovalcev 115 in iz deželne pristave na Robežu 53. — Plemenskih prašičev, merjascev se je lani oddalo 172. — Rejo koz je družba pospeševala z oddajo mlečnih in nerogatih koz sanske pasme.

Volitve.

Za II. podpredsednika je bil izvoljen prelat g. Andrej Kalan.

V odbor so bili izvoljeni pri dopolnilnih volitvah: Mihael Dimnik, posestnik in deželni poslanec v Jaršah; Ivan Hladnik, državni in deželni poslanec v Trebelnem; Josip Kosler, posestnik v Ljubljani; Ivan Piber, župnik in deželni poslanec v Gorjah; Alojzij Mihelčič, deželni poslanec in župan v Lokvica.

Za računsko preglednika sta bila izvoljena vinarski nadzornik Skalicky in deželni računski svetnik H. Lindtner.

Proti zahtevam mesarjev.

Deželni odbornik dr. Lampe je izvajal nato sledeče:

Na mesarskem shodu dne 8. aprila so napravili mesarji sklepe, ki režejo v živo našega živinorejca. Zahtevali so od vlade, naj prepove kmetom celo v sili klati in razprodajati svoje lastne živali.

Deželni odbor kranjski je že storil svojo dolžnost in se takoj obrnil do vlade, da bi bila vsaka izprememba zakonitih določil, ki dajejo kmetu v tem oziru popolno svobodo in prostost, velika nesreča za našo živinorejo.

Zlasti zadnjega pol leta so se cene živini znižale silno občutno in kljub temu je cena mesa ostala skoraj ista. Ravno v tem času bi vsaka izprememba zakonitih določil silno udarila živinorejo.

Tudi kmetijska družba kot varhinja in zastopnica kmetijskih koristi mora izpregovoriti tukaj odločno besedo. Kmetu se ne sme zabranjevati prodaja lastnega pridełka po potrebah. Vsak človek mora imeti to pravico, da svoj pridelek proda na primeren način. Če branijo živinorejcu zaklati in v kosih prodati lastno žival, se

s tem ovira kmet v svojem lastnem gospodarstvu in se mu godi krivica.

Zlasti moramo odločno oporekati, da se je na mesarskem shodu cesarskemu patentu z dne 20. decembra 1859 in ministrski naredbi z dne 21. decembra 1908 podtikala vsebina, ki je naravnost v nasprotju s pravo vsebino teh določil.

Cesarski patent z dne 20. decembra 1859 sam pravi, da ne velja za poljedelsko proizvodnjo in njegove stranske obrti. Ravnotako prepušča omenjena ministrska določba, da sme poljedelec v posameznih slučajih svojo lastno žival zaklati in razsekane kose razprodati.

Ministrska naredba pravi:

»Potemtakem klanje živine in prodajanje mesa po kmetovalcih ni smatrati za nedovoljeno mesarsko obrt, če in dokler je to delo postranska kmetijska obrt, ki zanjo ne veljajo določila obrtnega reda, dokler se drži v mejah, ki so primerne kmetiji, in dokler se vrši po posestnikih samih, oziroma po njihovih kmetijskih delavcih ali drugih pomožnih osebah, in sicer na priprosti način, primeren kmetijskim odnosjem.«

Iz tega besedila se vidi, da ima omenjeni cesarski patent in tista ministerialna naredba popolnoma drugi smisel, nego se jima je podtikal na mesarskem shodu. Kot stranska kmetijska obrt se pa klanje živine mora dopustiti vedno, kadar kmet kolje živino, ki jo je sam vzredil v svojem kmetijskem gospodarstvu. Vsak producent ima pravico svoje lastne pridelke in izdelke tudi sam prodajati. Edino le kmetu naj bi bilo po mnenju nekaterih ljudi zabranjeno, da s trdom svojih rok ne bi smel sam razpolagati, ampak bi moral stati pod jerobstvom drugih stanov. Kmet sme svoje žito sam mleti, sme iz sadja delati konzerve ali ga kuhati v žganje, sme iz grozdja pripravljati vino, sme iz mleka delati maslo in sir, sme iz prešičev delati klobase in nihče mu ne sme braniti, da ne bi tudi svojega lastnega vola zaklal in poljubno razprodal.

Občni zbor je nato sprejel resolucijo, v kateri se vlada pozivlja, naj dá v tem oziru okrajnim glavarjem navodila, da se kmetom ne zabranjuje klanja lastne živine, ker je to postranska kmetijska obrt v smislu omenjenih naredb.

Zatem je utemeljeval poslanec Piber resolucijo, v kateri se vlada naproša, da preskrbi primerno podporo vsled pomanjkanja krme na Kranjskem.

Koncem zborovanja so prišli na razgovor razni nasveti in predlogi podružnic, nakar je predsednik družbe g. Povše zborovanje zaključil.

KDO VLADA SEDAJ V AVSTRIJI?

Avstrijski državni poslanci so sedaj doma na počitnicah, kamor jih je vlada poslala, ker niso hoteli peti njene pesmi.

Vlada bi pravzaprav sama ne smela ničesar ukreniti, nobene nove postave vpeljati brez poslancev! Tako je drugod, pri nas je pa drugače. Vlada in ministri so se veselili, da nimajo poslancev nad svojimi glavami in nimajo nobenega nadzornika nad sabo, ki bi jim levite bral. Takrat, kadar ni parlamenta na Dunaju, imajo ministri naravnost nebeske čase; delajo namreč po svoji glavi.

Take čase imamo sedaj v Avstriji. Vlada je že več novih postav sama na svojo roko ustvarila. Med drugimi zadevami so tudi zavarovanje za rudarje in pa bosenske železnice. Po rudarski postavi bodo odsedaj naprej zavarovani proti nesrečam vsi rudarji, ki delajo po jamah. Če se ponesrečijo tako, da so popolnoma nezmožni za delo, vlečejo odškodnino, ki znaša 60% letne plače. Če se pa ponesrečijo tako, da so samo deloma nezmožni za delo, dobé odškodnino, ki pride do 50% letne plače.

Druga postava, katero je ministrstvo uvedlo, so nove bosenske železnice. Ta postava je bila predložena našemu državnemu zboru že lansko leto meseca novembra. Ker je niso poslanci sprejeli, jo je pa vlada sama na svojo pest. Po tej postavi bodo začeli zidati v Bosni kar naenkrat pet novih železnic. Proge bodo stale do 270 milijonov kron. Plačali jih bomo deloma mi, deloma Ogrji in Bošnjaki.

NEMCI HOČEJO AVSTRIJO RAZDELITI.

Nemci v nemški državi kuhajo že več časa jezo proti nam. Avstrijski državni politiki in voditelji države se vedno kre-gajo z balkanskimi Slovani in jim seveda nagajajo, kjer morejo. Nemci pa ubirajo druga pota. Ti naš prepir na Balkanu izrabljajo in našo trgovino in naše izdelke tam doli vedno bolj izpodrivajo. Avstrijske tovarne in trgovci so na Balkanu tako osovraženi, da živ krst od njih tudi fajfe tobaka ne kupi. Zato imamo v Avstriji tako pomanjkanje dela, ker naša trgovina in obrt počivata in ne moreta ničesar na Balkan spečati. Nemci se seveda na naš račun maste. Nekaj let sem so nam že na Balkanu veliko odjemalcev odjedli.

Nemci gredo pa še dalje. Nekaj dni bo od tega, kar je glavni urednik povsod znane nemškega vladnega lista »Nord-deutsche allgemeine Zeitung« javno na shodu rekel, da bo najboljšje, da se avstrijska država razdeli. Avstrija da je ognjišče in netišče vseh vojsk in vseh sporov v Evropi. Če bi se razdelila, bo kmalu v Evropi red. Kako mislijo našo državo razdeliti, tega nemški gospodje še niso povedali. V zaslugo in hvaležnost, da Avstrija tako Nemce podpira na škodo avstrijskih Slovanov, jo bodo pa še razdelili!

VOLITVE NA ŠPANSKEM.

Na Španskem so imeli pretekli teden volitve v španski državni zbor v Madridu. Večino 227 poslancev so dobili vladni ustavoverni strankarji. Zanimivo je tudi, da bo sedelo v zbornici 30 španskih republikancev.

Listek

Tabolčni kompot.

I.

Enkrat je bil kralj, pa ne vem, v kateri deželi, kajti zgodovina mora biti že sita od samih vprašanj in odgovorov, tako da se je nisem upal spraševati. Edino, kar vem, je to, da mu je bilo Janez ime, da je bil oženjen z neko Nežo in da si je vse žive dni s tem glavo ubijal, kako bi jo pogruntal, da bi enkrat dobro ministrstvo sestavil, in da je govoril, ko je videl, da so se vsa, kar jih je sestavil, slabo izkazala:

»Naa, ampak če se mi enkrat nos pobesi . . .!«

Kraljica Neža je bila velika kuharica, za politiko pa se ni zanimala. Takrat se nista bili v tako ozki zvezi politika in kuhinja, kajti državljaniom listega časa, ko so bili vsi skupaj sami zagovedneži, se še ni posvetila neka zelo priprosta resnica; če hočeš pridobiti srce, ni drugega treba kakor da pridobiš želodec, ki je njegov sosed, in da je za to, da se patriotični ogenj vname, pol iskre zadosti.

Kralja Janeza je zelo grizlo, da žena za politiko ni imela nobenega zanimanja, in kaj navadni so bili med obema Veličanstvoma prepiri take-le vrste:

»Žena, veš, jaz mislim, da bomo zanaprej drugače delali.«

»Saj ga ni dneva, da ne bi bilo drugače.«

»Ti se jako motiš, pri meni ni še nič drugače.«

»Za božjo voljo, kak lažnjivec! Torej jaz res nimam nobene skrbi, da dva dni kosilo ni enako?«

»Ali jaz mislim druge reči, žena!«

»Pa jaz ti vendar drugih ne morem kuhati, na trg pride toliko ljudi, kakor bi se oblak utrgal, da človek ne ve, kam bi se dejal.«

»Da te, kaj moraš res zmeraj samo eno gosti, da bi te kura brenila!«

»Kaj? Ali je bila slaba tista kura v omaki?«

»Ženska, nehaj vendar enkrat s svojo kuhinjsko prismodarijo. Poslušaj me vendar, da mi kri ne zavre!«

»Kaj, ali se upaš reči, da je bila danes kri s čebulo, ki si jo imel za zajutrek, prismojena?«

»Saj ne pravim tega! Jaz samo pravim, da se s tabo sploh ne da govoriti, in zato te bom raje pustil, preden se mi nos pobesi.«

In prepiri so se končali tako, da je kralj odšel v svoj urad politične reči opravljati, kraljica pa v kuhinjo pogledat, če v loncih vre.

Taka prerekanja so kralju marsikatero urico grenila. Neko jutro se je kralj potipal po nosu, in ker se mu je zazdelo, da se mu je malo pobesil, se je odločil, da ženi resno in izrecno pre-

pove vstopiti v kuhinjo; toda nepričakovan dogodek je naredil, da se je premislil in seveda tudi uvidel, da ni bilo take sile nos povešati.

Ker je kralj redkokdaj šel ven iz palače, kraljica pa je prav vsako jutro hodila na trg kupovat, se je zgodilo, da je prošnje, ki so bile naslovljene na kraljevi veličanstvi, dobivala kraljica. Neko jutro je stala na ribjem trgu in se ravno pričkala, če bo polenovka po šestindrdeset ali po dvaintrideset, ko stopi k njej ubog od službe odstavljen uradnik in ji spoštljivo izroči neko prošnjo ter zbeži.

Prošnja je bila sestavljena v sledečih besedah:

»Gospod! Prosivec je zvest podložnik Vašega Veličanstva in od službe odstavljen; kajti nezvesti svetovalci Vašega Veličanstva so ga pregnali od jasi, da so mogli k njim postaviti osla iz ene od svojih družin. Tako si torej ne morem kaj, da ne bi spravil do vednosti Vašega Veličanstva, da Vam bodo Vaši nezvesti ministri zamesili eno veliko pogačo; več pa ne rečem, ker kdor ima pamet, da razume, itd.«

»Kakšna predrznost! Kakšna nesramnost! Kakšna hudobija!« je zavpila kraljica Neža in rjovela od jeze, ko je brala to prošnjo. »Jaz da naj bi trpela v palači človeka, ki bi se upal delati pogače, ki so vendar moja reč! Da bi trpela v palači lumpa, ki mora vtakniti svoje parklje ravno v tisto, kar mi daje najbolj imenitno slavo! Takoj mora kralj izvedeti, in če je njegovo Veličanstvo taka šlapa, da teh izdajalcev ne obesi tako hitro, kakor bi z očmi trenil, potem se bova pa drugače pomenila!«

In kraljica je začela teči proti palači in vsak hip je postajala bolj razkačena.

»Janezek!« je vpila možu. »Prečitaj, prečitaj to prošnjo in poglej, s čim si tvoji nezvesti svetovalci kratek čas delajo. Obesi jih pri ti priči, ne imej usmiljenja z njimi, če ne, ti pa vržem prvi dan namesto soli strupa v lonec, pa hudega.«

Kralj Janez je zasumil, da je pogača, o kateri je govorila prošnja, bila bolj neprebavljiva, kakor si je pa kraljica mislila, in začel je poizvedovati modro in bistroumno, kakor je to treba pri državnih opravkih. Iz teh poizvedovanj se je pokazalo, da pogača, ki so jo njegovi ministri mesili, ni imela za namen nič manj kakor spraviti njega s prestola.

Nezveste svetovalce so prijeli in jih obsodili na smrt.

Ker niso našli milosti pri kralju, kateremu se je nos prvič v življenju nekoliko pobesil, so prišli h kraljici. Ko je kraljica slišala, da pogača, katere so bili ministri krivi, ni bila tiste vrste, kakor jih je ona tako imenitno delala, je tako uspešno posredovala pri svojem vzvišenem soprogu, da se mu je nos takoj razveselil.

»Eh,« je rekel kralj ženi, »ker že tako siliš, jim življenje prizanesem in

se zadovoljim s tem, da idejo iz moje-ga kraljestva v pregnanstvo. To pa tol za pogače je pa ni take kakor si ti.«

Ko je kraljica slišala tako hvalo, se je tako razčeperila, da od tistega dne izhaja hudomušna iznajdba krila z obročem.

»Lejte si no,« si je mislil sam pri sebi kralj Janez, »kako vranča me je ta kuhinjska strast moje žene nesreče obvarovala! Če moja žena ne bi imela te neumnosti, ki jo ima, bi bila polenovka kar v to prošnjo zavila, jaz pa ne bi bil mogel spoznati, kakšno so mi ti lopovi napravili. To se pa mora reči, Bog že ve, kaj dela. Pustimo svojo vzvišeno soprogo, naj ima neumnost, ki ji jo je Bog dal. Toda kako vranča bi jo pogruntal, da se otresem toliko in toliko sleparjev, ki so okoli mene? Tako se godi, da slabi kvario dobre, in izprijetost postaja tako splošna, da v par letih, če gre tako naprej, ne bom več imel poštenega služabnika. Sam sem si kriv, zakaj sem pa taka šlapa! toda primaruha, če se mi pa nos enkrat zares pobesi . . .!«

II.

Kakor je rastla pokvarjenost, ki se je polasčala njegovih služabnikov, tako je rastla tudi njegova slaba volja, in rastla je tudi strast kraljice Neže do kuharske umetnosti.

Včasih je bilo tako, da je kralj to strast preklinjal; toda prav hitro se je potolažil in celo hvalil jo je, ko se je spomnil, kaj je bilo s pogačo, ter pomislil, da če je Bog kraljici to strast dal, je pač vedel, kaj je delal.

Nekega dne je prišla v stolno mesto novica, da se kralj devete dežele, zaveznik in sorodnik kralja Janeza, pripravljala, da ga pride obiskat.

Veseljé kraljice Neže ob tej novici ni imelo meje, kajti vzvišeni gospej se je imela ponuditi prilika, da pokaže v vsej luči svoje talente kot kuharica.

»Kakor je videti, bomo imeli v gostih kralja iz devete dežele, kjer se je in pije in nič ne dela!« je vpila kraljica Neža in skakala od veselja kakor punčka. »Tako merodajen sodnik kakor je ta, takega mi je bilo treba, da bo moje delo ocenjeno kakor zasluži; saj njegove vrednosti taki navadni golanci, kakor ga ima moj vzvišeni soprog, ne razumejo. Jaz moram poizvedeti, katere jedi njegovo kraljevsko devetodeželsko Veličanstvo najraje je, in jaz bom to izvedela, tudi če imam z zlatom plačati.«

In res pošlje kraljica Neža s to važno nalogo nekega Kočana v deveto deželo, človeka, kateremu je popolnoma zaupala; toda dnevi so minevali in čeprav ga je kraljica nujno nazaj klicala, priklivala ga ni. Poslala je drugega z istim naročilom, in ta se ravno tako ni vrnil. Poslala je tretjega, in tudi ta je tam ostal.

Tedaj si ni vedela druge pomoči kakor povedati kralju, kaj se je zgodilo, da vidi, če bo kralj uganil, v čem to obstoji.

»V čem naj pa obstoji?« je odgovoril. »Zato vsak tam ostane, ker se v deveti deželi je in pije in nič ne dela.«

»Toda te grdobe naj bi se spomnile, da sem jaz kraljica njihove domovine.«
»Toda spomnili so se, da je trebuh kralj sveta.«

»Da bi jim le ne teknilo!«

»Ne delaj si skrbi, žena, jaz bom dal svojemu poslaniku v deveti deželi tajna navodila, da on poižve in mi sporoči, katere jedi ima naš vzvišeni zaveznik najrajši.«

Kralj Janez je izpolnil svojo obljubo in čez par dni je prejel sporočilo od svojega poslanika v deveti deželi, da je najljubša jed njegovega devetodeželskega veličanstva jabolčni kompot.

Jabolka so bila v deželah kralja Janeza kaj redko sadje. Vendar se je posrečilo nabrati jih za eno košarico, in kraljica Neža jih je spravila v najglobljo klet devet klastrov pod zemljo, ker se je bala, da ne bi prišli otroci do njih, s katerimi je imela večni križ.

Nazadnje je kralj devete dežele prišel, in bilo je zvonjenje in potrkanje, razsvetljava in poklonitve.

Kar se poklonitev tiče, moram pripomniti, da se je zgodilo na dvoru kralja Janeza in kraljice Neže nekaj prav čudnega. Vsi velikaši vzvišene kraljevske dvojice so se kar suvali, kdo bo prej kraljici roko poljubil, in so si potem oblizovali prste, ko so ji roko poljubili. Seveda, ko je pa roke zmeraj v sladkarijah imela!

Bil je večer pred slovesnim dnem, ko sta imela kralj Janez in kraljica Neža njegovo devetodeželsko veličanstvo slovesno pogostiti.

Kralj Janez je bil v svoji pisarni in je premišljeval dve reči: prvič kako bi jo pogruntal, da bi enkrat dobro ministrstvo sestavil; drugič kako bi napeljal, da se sklene z devetodeželskim kraljem pogodba za medsebojno izročitev hudodelcev, v kateri bi bilo določeno, zato da bi se izognil neprijetnosti v svoji deželi, da se izroča hudodelce kar obešene.

V te razne stvari je bil zamišljen, ko vstopi, pomislite, kraljica Neža, ter se joka kakor studenec in si ruje lase kar cele pesti.

»Oh, Janezek preljubi, zgubljena sva!«

»Kaj se je pa zgodilo, žena?«

»Velika nesreča.«

»Tak povej vendar, kaj se je zgodilo, dvatisoč vragov, kdo te pa razume!«

»Vsa jabolka sem našla gnjila.«

»To je pa novica! Vrzi jih svinjam!«

»Ti si sam svinja.«

»Žena, ne draži me, če se mi nos obohesi...!«

In ko to reče, zaloputne vrata pred kraljico, ki je odšla objokana in žalostna, ker zdaj ni mogla več narediti jabolčnega kompota, v katerega je stavila svoje najbolj opravičene upe na slavo.

Kralj Janez se ni več zmisllil na za-

drego, v katero je prišla žena, ker je bil preveč zatopljen v težke državne posle, in drugi dan, ko je prišla ura kosila, se ni malo začudil, ko je videl, da je kraljica popolnoma mirna, ali bolje povedano, vesela in zadovoljna.

Velika gostija se je začela.

Kralju devete dežele so se očesca kar zasmejala, ko je zagledal prvo skledo.

»Za Vaše Veličanstvo,« mu je rekel kralj Janez, »bodo jedi naše dežele pač premalo slastne, ker ste navajeni na deveto deželo, ki je kar se tiče hrane, na vrhuncu.«

»A! Vaše Veličanstvo se moti! Vrag ve, kaj vse moramo v deveti deželi snesti!«

»Ampak, duša, saj pravijo, da se v deveti deželi je in pije pa nič ne dela.«

»Pa ravno zato!«

»Torej potem jaz ne razumem...«

»Moj Bog, kako je Vaše Veličanstvo počasno! Ker se v deveti deželi ne dela, se mora vse surovo pojesti.«

»Na! Vaše Veličanstvo ima pa res prav. Pa da se nisem na to zmisllil! Že dolgo časa je, kar premišlujem in premišlujem načrt, kako bi se v mojih deželah delo odpravilo, zdaj pa kar v staro šaro ž njim, kajti če delo odpravim, bo pa vse narobe.«

»Kakor je v deveti deželi.«

Duša, zakaj pa Veličanstvo ne delate, da se pri Vas zopet uvede?«

»Zakaj ne delam! Zato, ker se pri nas ne dela.«

»No, ker smo že pri državnih načrtih in delih, ali hočete, da bi se med Vašim Veličanstvom in menoj sklenila pogodba za izročitev hudodelcev?«

»Zoper to ne bi nič imel. Naštetje Vaše Veličanstvo vse pogoje.«

»Prvi je, da se mi imajo moji podložniki izročati kar obešeni.«

»To ne more biti, prijatelj.«

»Pa zakaj ne?«

»Ker se v deveti deželi ne dela.«

»To je pa res — — —«

O teh in drugih nič manj okusnih pogovorih je devetodeželski kralj jedel, kakor bi iz gozda prišel, in kraljica bi kmalu počila od samega ponosa, in strašno jo je mikalo, da bi povedala, da je ona pripraviteljica teh jedi, ki so šle njegovemu devetodeželskemu Veličanstvu tako v slast; toda premagala se je raje, da počaka prave priložnosti, da to skrivnost razodene.

Ta prilika je prišla, ko je prišel na mizo prekrasen jabolčni kompot, tako krasen, da je kralj Janez zavrisnil od veselja, devetodeželski kralj pa od same snedenosti.

Toliko, da bi oči odprl in zaprl: pa je devetodeželski kralj pobasal veliko skledo kompota in še se je spravil na drugo.

»Zdi se mi,« pravi kraljica, »da Vašemu Veličanstvu kompot ni netečen.«

»Kako naj bi mi bil netečen, gospa, ko bi si pa človek po njem najraje še prste snedel! Svoje žive dni nisem tako finega jedel. Spodobi se, da pokličemo umetnika, ki ga je izvršil.«

»Umetnik,« pravi kraljica, in od veselja in ganjenosti jo je obhajala omotica, »je ta ponižna služabnica Vašega Veličanstva.«

»Bravo! Bravo!« je kričal devetodeželski kralj s polnimi usti. — »Kako vranča ste jo pa pogruntali, da ste mogli napraviti tako krasno reč?«

»Jaz bom dala Vašemu Veličanstvu recept, da bo mogla Vaša vzvišena soproga...«

»Ne delajte si truda, Vaše Veličanstvo, kajti v deveti deželi se ne dela,« prekine gost kraljico, si postreže s tretjo skledo kompota ter odpne telovnik, da si nekoliko trebuh olajša.

Gostija se je končala veselo in v dobri volji, in medtem, ko se je devetodeželski kralj odpravil v svojo sobo počivati, se je kraljica Neža odpravila v svojo bolj ponosno kakor kraljica.

Devetodeželski kralj je drugo jutro odšel, potem ko je kraljici roko poljubil ter si zraven oblizoval usta, in potem je vnovič tej vzvišeni gospej čast izkazal ter jo prosil, da mu da ostanke od jabolčnega kompota za na pot.

»Toda, ženska,« je rekel kralj Janez svoji ženi, »kako si jo le pogruntala, da si naredila tak kompot, da je kar sam klical: snejte me?«

»Vidiš, saj veš, naj bo ena košara jabolk še tako gnjila, zmeraj jih je nekaj zdravih vmes in nekaj celo prav lepih, kakor to tudi drugače biti ne more, ker so se ohranila zdrava v kljub splošni izkvarjenosti. Torej jaz sem vsa zdrava jabolka z največjo skrbljivostjo odbrala in napravila iz njih preokusni kompot, s katerim sem si zaslužila tak hrupno čast in slavo.«

»Kaj si pa storila z gnjilimi?«

»Na gnojišče sem jih vrgla.«

»Torej naj pride tistih pet, pa adi-jo, bomo videli, če bom še jaz tako pripraven kakor ti, ko si kompot delala.«

Ko je drugi dan kralj Janez vstal, mu je bil nos tako povešen, da je bil tak kakor paradajz, in spustil se je med svoje velikaše, odbral tistih malo zdravih od veliko gnjilih, naredil iz zdravih preimeniten kompot samih ministrov, generalov, kraljevih namestnikov, višjih sodnikov itd. in gnjile je vrgel na gnojišče, in kdor reče na gnojišče, reče v ječo.

Prosim gospode časnikarje, da to povest vselej ponatisnejo, kadar pride do ministrske krize, posebno pa prosim gospode kralje, da kadar delajo kompot, naj natančno pazijo, da ne vržejo v posodo za kompot gnjilih jabolk, na gnojišče pa zdrava.

Koliko je naših ljudi v Ameriki.

Prejšnja leta so v Združenih državah šteli avstrijske izseljence samo po »avstrijski« in »ogrski« narodnosti. Na ta način so prišli avstrijski Slovani med Avstrijce in Ogre in noben človek ni vedel,

koliko je avstrijskih Slovanov v Ameriki. Zadnje čase so pa začeli tudi v Ameriki šteti izseljence iz Avstrije po narodih samih in ne po tem, odkod so doma.

Po zadnjem štetju imajo Zedinjene države 81,731,957 ljudi. Od teh je 60 in pol od sto domačinov, 39 in pol od sto jih je pa tujcev ali naseljencev.

Vseh Slovanov je v Ameriki 3,240,467. Med njimi je največ Poljakov, namreč 1,707,640. Čehov in Slovakov je okrog enega milijona, Slovencev je pa 183,431. Slovencev je med vsemi Jugoslovani največ. Hrvatov je namreč blizu 100,000, Srbov 26,000 in Bulgarov 20,000.

Nemcev je v Zedinjenih državah 8 milijonov 817,271, Lahov 2,151,422 in Madžarov 320,823.

Prav posebno zanesljive te številke seveda niso, posebno kar se tiče Hrvatov. Teh je brez dvoma v Ameriki veliko več kakor so jih uradno našli. Naravnost osupnilo nas pa je visoko število slovenskih izseljencev. Če primerjamo število Slovencev v Ameriki s Slovenci, ki so v Avstriji, vidimo, da je izmed 100 15 Slovencev v Zedinjenih državah.

Ce bo izseljevanje tako naraščalo, kakor je doslej, nas bo kmalu več v Ameriki kakor doma.

Kako je z nakupom zemlje v Bosni in Slavoniji?

Rafaelova družba je poslala dva odbornika v Bosno in Slavonijo, da se sama prepričata in dogovorita glede nakupa zemlje za naše ljudi, ki bi jih veselilo naseliti se tam doli.

V Bosni se dobi zemlja, še bolj pa v Slavoniji, na katero bi se naši ljudje lahko naselili; seveda je potreba za to nekoliko denarja. Nekaj bi ga morali sami imeti, drugo bi se pa dobilo v posojilnicah in bankah v Ljubljani, ali v Zagrebu, ali v Bosni.

Najbolj previdno bi bilo, če bi si tisti, ki žele iti dol, zemljo sami ogledali, ker za druge ljudi je težko nositi odgovornost. Če pa Rafaelovi družbi zaupajo, jim pa že ona posreduje. Vsi, kateri želijo ali sami iti dol pogledat, ali pa da jim družba posreduje, naj se obrnejo pismeno do nje.

Slišimo pa, da se dobi zemlja tudi v Belikrajini na Kranjskem, kamor bo ravno sedaj nova železnica stekla.

Nekoliko truda bo pač na novi zemlji. A tudi v Ameriki se dolarji po cesti ne pobirajo. Kdor se prvega truda ne bo ustrašil, si lahko napravi lepo domačijo. Sveta in dela za pridne roke je dosti bližje kakor je Amerika. Če se tuji iz daljnjih krajev, iz Nemčije, Poljskega in Mažarskega trumoma naseljujejo v Bosni in Slavoniji, zakaj bi za nas Slovence to ne bilo, ki sta nam Slavonija in Bosna veliko bližji? Bolje bi bilo, da so naši svobodni kmetje v nam sosednih deželah, kakor pa sužnji v tovarnah in podzemeljskih rudokopih v Ameriki, kjer se jih toliko ponesreči. Kmečki stan je najbolj naraven in zdrav stan. Tudi bi v teh slovenskih krajih naši ljudje lažje ostali zvesti

svoji veri in svojemu rodu, kakor v tuji Ameriki.

Priporočamo naseljevanje v teh krajih. Ko bodo enkrat naši prvi rojaki doli, potem bo lažje šlo. Le začetek je težak; pa se ga ne smemo ustrašiti. Če so te težave premagali drugi, zakaj bi jih mi ne?

Rafaelova družba, Ljubljana, Dunajska cesta št. 29.

Dom in svet.

Odlikovanje. Cesar je podelil bivšemu veroučitelju na I. državni gimnaziji v Ljubljani, častnemu kanoniku dr. Ivanu Svetini ob njegovi vpokojitvi vitežki križec Franc Jožefovega reda.

Odlikovanje. Cesar je podelil župniku g. Janezu Oblaku na Bledu vitežki križec Franc Jožefovega reda.

Prestolonaslednik pri velikonočni procesiji v Trstu. Tržaške velikonočne procesije so se vsled lepega vremena tudi letos nadvse lepo izvršile. Vstajenja pri Sv. Justu se je udeležil tudi prestolonaslednik Fran Ferdinand z gospo kneginjo Hohenberg ter z otroci. Kakor je znano, stanuje prestolonaslednik s svojo družino v morskem gradu Miramaru.

Visoki gostje ob našem morju. Pretekli ponedeljek sta se pripeljala v Opatijo laški zunanji minister San Giuliano in avstrijski zunanji minister grof Berchtold. Opatija je bila vsa v zastavah in sta ministra toplo pozdravljala. Laški zunanji minister ostane v Opatiji cel teden do sobote.

Iz seje deželnega odbora. Pri zadnji seji deželnega odbora, ki se je vršila dne 6. aprila, so se sprejeli ti-le sklepi: V Vrhpolju pri Vipavi se priredi koncem aprila gospodinjinski tečaj. — Perutninarskemu odseku kmetijske družbe za Kranjsko se da podpora 525 kron 25 vinarjev. — Sklepe se zgrajba ceste Žažar—Velika Ligojna. Odobri se načrt za cesto Čatež—Vel. Loka. — Živinorejski zadrugi v Vipavi se dovoli podpora 300 kron. — Zgradba rezervarja v Hrastju pri št. Petru se odda. — Odobri se načrt za zgradbo napajališča na Tančigori in dovoli primeren prispevek. — Dela za vodovod v Starem trgu pri Poljanah se še enkrat razpišejo. — Strojni zadrugi v Dravljah se dovoli 1000 kron podpore. — Razstava vajeških del v Kočevju dobi 100 kron podpore. — V proračun mestne občine Idrija se vstavi znesek 2000 kron za občinsko cesto v Dole.

Romanje na Trsat. Čas za priglaševanje je še do četrtega po beli nedelji. — Vodstvo.

Vintgar prodan. Žumrovo posestvo, slavnoznani Vintgar v Gorjah, industrično podjetje, je na javni dražbi kupila hranilnica in posojilnica v Gorjah za vsoto 34.300 K.

Požar. Pogorelo je v Spodnjem Zalogu župnije Cerklje na Gorenjskem v noči velikonočne nedelje, 12. aprila, okoli 10. ure posestniku Jožefu Bugar: šupa, hlev, dva poda, sedem goved, devet mladičev s staro svinjo. Mihaelu Krivcu je pa uničil ogenj

hišo, pod, hlev in vse, kar je bilo pod strehami. Goreti je začelo na podu Jožefa Bugar. Brezdvomno je zanetila ogenj zlobna roka.

Papirji kranjske dežele stoje visoko. Na Kranjskem, zlasti po deželi, naletiš tucatam na kako šalobardo, ki po gostilnah rentaci in se pridružuje čez slabo gospodarstvo kranjske dežele. Zlasti glasni so taki močilni, ki so nekoliko nos utaknili v kak liberalni list in se tam nekoliko lažnjive predrznosti z njih napili. V resnici pa ves svet drugače misli o upravi kranjske dežele. Na dunajski borzi, tam, kjer se prodajajo vrednostni papirji kranjske dežele, na denarnem trgu stoje kranjski papirji zelo visoko in se tudi skoro najdražje prodajajo. Vsi drugi papirji kakor ogrski, bosenski, moravski, gališki, goriški se nižje prodajajo kakor kranjski. To je zelo dobro znamenje za kredit kranjske dežele. V tem oziru so torej še dunajski židje bolj pametni in pošteni kakor so kranjski liberalni mazači, ki domačo deželo po cellem svetu raznašajo.

»Dolenjske Novice«, ki so prenehale o Božiču vsled stavke v tiskarnah, so zopet izšle in bodo od sedaj naprej zopet redno izhajale. Prva številka je izšla na Veliki petek.

Za macedonske katoličane. Apostolstvo sv. Cirila in Metoda (v Ljubljani) je za bolgarske katoličane v sedanji grški Macedoniji, kjer delujejo lazariisti in usmiljenke, lansko leto darovalo 4226 K, letos pa že nad 1500 K, ter jim vrhtega poslalo bolgarskih katoliških časopisov in knjig v vrednosti več sto kron. Le škoda, da je v grškem delu Macedonije ostala komaj desetina macedonskih katoličanov, vsi drugi so zbežali v novo in staro Bolgarijo, kjer se nahajajo v skrajni revščini.

Zaklad so iskali. Pred hišo posestnika Alojzija Goršeka v Zaplanini pri Vranskem na Štajerskem stoji star in velik kostanj, čegar deblo meri v premeru dva metra. V okolici pa se je razširila pravljica, da je pod tem kostanjem velik zaklad zlata, ki so ga tamkaj zakopali begunci za časa turške vojske. A na drevesu samem je videti večkrat o polnoči modrikasto lučko. Da bi hitro obogateli, so se domenili fantje Franc Straušek, Jurij Natek in Franc Radoš, da bodo dne 2. aprila dvignili zaklad. Prišli so ponoči z lopatami in krampi in se spravili na delo, da bi izpodkopali drevo. To pa jih je kmalu utrudilo, zato so nanесли v votli del debela slame in jo zažgali. Naenkrat so začuli vrišč sove, ki jo je pregnal mogočen plamen iz drevesa in »fantje« so seveda prestrašeni zbežali. Šele na jutro je popolnoma pogorelo drevo. Vsi trije iskanci zakladov pa se bodo morali zagovarjati pred sodiščem zaradi poškodovanja tuje lastnine.

Čuden poizkus smrti. Franc Češman, gostilničar v Trstu, se je hotel veliko sredo okoli desete ure zvečer na čuden način posloviti od tega sveta za vselej. Zasadi čevlarski nož v steno in se tako zaletel proti steni, da mu je nož ravno srce prodril. Sicer so ga hitro operirali, ali upanja je malo, da bi ozdravel.

Zločin ali samoumor. Iz Save so poegnili na Jesenicah na Dolenjskem žensko truplo. Pri raztelesenju se je dognalo

da je bila ženska popolnoma zdrava pa v blagoslovljenem stanju. Glavo je imela drobno in zelo majhne možgane. Obleke ni imela druge razen kratke srajce; črevlje iz dobrega usnja. Na prstu je imela poročni prstan. Stara bi morala biti okrog 25 let. Kjer bi jo pogrešali, naj se oglase pri župništvu Velika dolina, p. Jesenice na Dolenjskem.

Državna podpora za Primorsko. Poslanec Fon je od vlade dobil obvestilo, da je dovoljenih za celo Primorje 229.000 K podpore zoper bedo, ki so jo povzročile vremenske neizgode l. 1912. in 1913.

Nove vrste šola. S 1. majem bo otvorjena v Trstu prva šola na prostem. Pouk se bo vršil na nekem travniku blizu Kolonje, ob progi tramvajske proge, ki vodi na Opčine. Otroci ostanejo ves dan pod milim nebom. Ob 8. uri bodo odpeljani učenci s tramvajem na Kolonjo. Na prostornem pašniku se bodo učili, telovadili in igrali. Tudi obedovali bodo tamkaj. Zvečer jih pripelje tramvaj zopet v mesto. Otvorjena bodeta zaenkrat samo dva prva razreda, in sicer en deški in en dekliški. V vsakem razredu bo le 25 učencev. Šola na prostem bodo obiskovali najsibkejši učenci, ki jih bodo izbrali šolski zdravniki iz raznih občinskih ljudskih šol. Učitelja in učiteljico nastavi magistrat.

Svilo so kradli. V Trstu je zaprla policija drugega poveljnika in več mornarjev ladje »Radium«. Na potu v Solun je zmanjkalo med vožnjo z ladje za 50.000 kron svile. Sumijo, da so jo ukradli mornarji v sporazumu z drugim poveljnikom.

Ples po zraku. Preteklo nedeljo popoldne je letal v Gorici po zraku, pravzaprav plesal, francoski letalec Chevillard. Komaj se je spustil okrog 20 minut v zrak, že se je začel premetavati, kakor mladi fantič na mehki travi prebračajo kozolce. Nato se je obrnil z glavo navzdol in tako plul dalje časa v višavo. Nato se je začel valiti postrani. Potem se je obrnil navpično navzgor in se vrtil okrog osi. In vedno višje in višje je plul drzni Francoz, od časa do časa mahajoč z desno roko v pozdrav. Kdo bi mogel popisati vse njegove vrtilomne vaje! Najbolje si je predstavljati figure, ki jih je delal v zraku, če gledate v najhujšem viharju kos papirja, ki ga preobrača vihar. Tako se je premetavalo letalo. In pri tem je elegantni Francoz vodil letalni stroj večinoma z levo roko, z desno mahal v pozdrav in zraven pušil cigarete. Polet je trajal od pol 6. do približno 7 $\frac{1}{4}$. Množica je elegantnega in drznega Francoza navdušeno pozdravljala.

Gerthe pri Bochumu (Vestfalsko). Od 1. do 6. aprila smo obhajali tukajšnji Slovenski sv. misijon. Vodil ga je slovenski frančiškan iz provincije sv. Cirila in Metoda na Hrvaškem. Udeleževali so se misijonskih pridig v razmerno dosti velikem številu; tudi sv. zakramente so večinoma vsi prejeli. Pevci so slovesnost svetega misijona visoko povzdignili. — Po sv. misijonu je imelo slovensko društvo sv. Barbare svoje zborovanje, kjer se je za prihodnost marsikaj dobrega sklenilo, posebnost se je poudarjalo, da bi tukajšnji Slovenci-rudarji, ki so v društvu, morali biti naročeni samo na odločno katoliške

časopise. Društveno življenje pri nas napreduje, ker se domači župnik g. Sonderrmann jako zanima in skrbi za Slovence. Pred par leti se je celo na Kranjsko šel učiti slovenščine, samo da bi čimbolj mogel podpirati Slovence.

Eno okno za dva vinarja. V neki gostilnici v Mostu na Češkem je dejal med pogovorom šaljiv rudar, da bi prodal svojo hišo, in to po številu oken, pri čemer stane prvo okno 2 vinarja, drugo dvakrat toliko, tretje dvakrat toliko kakor drugo itd. V družbi je sedel mož, ki ni vedel za to preprosto računarsko tajnost, pa je z veseljem udaril. Ali kakšen obraz je delal kupec, ko je vsota tako strašno naraščala. Oken je bilo 20 in kupna cena je znesla 20.971 K 50 vinarjev. V resnici pa hiša ni več vredna kakor 10.000 kron.

Dobrotnik človeštva. Duhovnik Leopold Bufalini iz Siene v Italiji je zapustil v svoji oporoki poldrugi milijon vredna posestva za otroško bolnico. Bufalini je bil zelo bogate rodovine.

Divjaki ubili dva zrakoplovca. Divjaki rodu Zemur v Maroku v Afriki so ubili aviatika stotnika 29. francoskega artiljerijskega polka Herveja in nekega desetnika. Divjaki so si mislili, da je letal šejtan po zraku.

Proti alkoholu. V Ameriki je izšla dolobča, ki prepoveduje pijače na vseh ameriških vojnih ladjah in v vseh obmorskih postajah. Tudi častniki ne smejo piti pri obedu vina.

Najboljša in najsigurnejša prilika za štedenje:

Ljudska posojilnica

Ljubljana

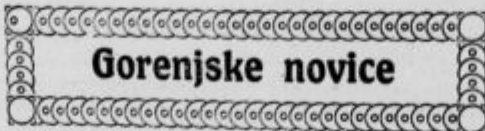
Miklošičeva cesta štev. 6

(tik za frančiškansko cerkvijo)

sprejema hranilne vloge, za katere jamči dežela Kranjska, in jih obrestuje po 4 $\frac{3}{4}$ % brez kakega odbitka.

Uradne ure od 8. zjutraj do 1. popoldne.

Glej inserat!

Gorenjske novice

GOSPODARSKI NAPREDEK V BOHINJU.

Bohinjska Bistrica.

Zadnji četrtek se je pri nas mudil v spremstvu deželnega inštruktorja gosp. Legvarta visok uradnik poljedelskega ministrstva. Po naročilu ministra si je v obeh dolinah ogledal nekaj pašnikov in hlevov ter se pri govedih zanimal zlasti za bohinjsko pasmo. Tako pozornost sedaj obračajo za naš živinorejski kraj celo na Dunaju.

V zvezi z deželnim odborom in domačimi faktorji hočejo povzdigniti glavni vir naših dohodkov, in to je ravno živinoreja. Že narava sama nam ponuja za to ugodnosti kot le malokje. Po zaslugi agrarne operacije se je pa vrhutega ravno zadnji čas izboljšalo tudi naše planinarstvo. Ta obisk je imel v prvi vrsti namen, da se stanje naše živine malo ogleda, prouči ter preštudira. Glavno vprašanje je pa najprej, katera pasma bi bila za naš kraj najboljša.

O tem se je že mnogo razpravljalo, mnenja so pa različna, zlasti po Cvenkelj-novem »Domoljubovem« članku o bohinjski pasmi se je pri nas o tem zelo veliko govorilo. Toda do danes še nikdo ne ve, pri čem da smo. To za nas tako pereče vprašanje je vendar treba enkrat za vselej rešiti ter pravo ukreniti po nasvetu najboljših strokovnjakov. Tu je treba pomisliti, katera pasma je najbolj prikladna za domačo uporabo, katera pa za izvoz. Vsaj imamo vendar sedaj železnico in če se pri nas dvigne živinoreja, lahko računamo s tem, da svoje živine ne bomo prodajali samo bližnjim sosedom, temveč za lepo ceno tudi v daljnje kraje. Pa kako naj rešimo to vprašanje?

Gosp. Legvart bo predlagal deželnemu odboru, da se letos majnika meseca priredi na Bistrici veliko premovanje goveje živine, bikov, krav in telet za ves Bohinj. Vsi živinorejci bi pripeljali na naše sejmišče svojo govedo kakor na razstavo, da tako vsi navzoči strokovnjaki skupno ogledajo vso bohinjsko živino. Takoj po tem ogledu, oziroma premovanju bi bil velik shod vseh živinorejcev, kjer bi se skupno posvetovali in dogovorili, kako bi se dvignila pri nas živinoreja. Na shodu bi se sprožila tudi misel, ki se je tako zelo poudarjala že na letošnjem kmetskem tečaju, in to je bohinjska živinorejska zadruha. Le tem potom moremo napredovati. Da ima pa vsa ta akcija tudi zaželjeni uspeh, bi nam deželni odbor poslal za nekaj mesecev strokovnjaka, ki bi vso zadevo uredil in spravil v pravi tir. Teh misli je tudi zastopnik ministrstva.

Z umno živinorejo se bomo gospodarsko najbolj dvignili. Vsaj je ravno živinoreja glavni vir in studenec naših dohodkov, na katerega se lahko najbolj zanesemo. Preračunali smo, da če se vsako živinčce zboljša na leto samo za 10 K, kar je pa prav malo, pridobi Bohinj letnih 50 tisoč kron samo od živine. To je pa še malo, če se stvari dobro poprimemo, dobimo še več. Je pa tudi že zadnji čas, da vso svojo skrb obrnemo ravno na živinorejo. Le prekmalu se nam bodo posušili vsi drugi naši zakladi. Gozdovi bodo kmalu posekani. Letos se je samo na bistriškem kolodvoru naložilo 1500 vagonov lesa, samo v štirih zimskih mesecih tisoč. Seveda je veliko tega lesa iz gozdov verskega zaklada, ki se gotovo ne bodo nikdar izsekali, toda kmetski gozdovi so vedno bolj goli in plešasti. Ko ne bo več toliko lesa, tudi ne bo zimske vožnje. Od kod tedaj dohodki? Na tujski promet se pa kmet kar nič ne smeš zanašati. Vsaj te uči že večletna izkušnja, da od tega nimaš veliko. Mnogi kmetje so ravno radi tujskega prometa zelo občutno udarjeni

pri zadnjih falimentih. Ravno to misel sta poudarjala oba gospoda in to prepričanje ma tudi naš kmet, ki pač dobro vé, kaj mu nese. Pravi prijatelj bohinskega kmeta bo iskal blagostanje ondi, kjer se dobi, in to je ravno živinoreja.

g Duplje pri Trziču. Dne 25. marca so dobile dekleta Marijine družbe novo blagoslovljeno zastavo. — Sedaj zidajo novo mežnarijo. V kratkem bo dozidana tudi društvena dvorana.

g Moravče. Gospodinjski tečaj. Na veliki torek smo zaključili drugi gospodinjski tečaj, katerega je obiskovalo štirinajst deklet. Z veseljem, z veliko vne- mo in neumorno pridnostjo so dekleta prihajala v gospodinjsko šolo. Skrbnost se je brala iz obrazov, zanimanje je odsevalo iz mladih bodočih gospodinj, ki hočejo na svojih domovih uporabiti, kar so se naučile v šoli.

g Požar v Mostah pri Komendi. Dne 1. aprila zjutraj ob pol dveh je vpepelil ogenj zgorljive dele dveh hiš in gospodar- skega poslopja Marije Kimovec in potem še sosedu Janezu Plevel lesene dele hiše in gospodarskega poslopja že vdruči, pa je bil še premalo zavarovan. Ogenj je po- škodoval tudi kravo gostača Janeza Hri- bar toliko, da jo je moral zaklati. Pravijo, da je pepel povzročil ogenj.

g Trata v Poljanski dolini. V 15. šte- vilki liberalnega lista »Slovenski Dom« 1. 1914. se bere sledeča izjava uredništva »Slovenskega Doma«: »Gospica M. Žgur, učiteljica na Trati. Potrjujemo, da niste naša naročnica in da nam še nikoli niste poslali kakega dopisa ali sploh informacije.« — Brezdvomno je, da je učiteljica Marija Žgur sama izposlovala pri ured- ništvu »Slovenskega Doma« to izjavo. Po- polnoma gotovo pa je, da ta izjava ni res- nična. Zakaj v 12. številki »Slovenskega Doma« 1. 1911, stran 3, se nahaja med »Dolenjskimi novicami« dolg dopis iz To- mišlja in na koncu tega liberalnega dopisa je z debelimi črkami zapisano: »Tomišelj, 21. marca 1911. — Marica Žgur, učiteljica.« — Komu naj torej verjamemo, ali uredni- štvu »Slovenskega Doma«, ali gospodični Marici — ali nobenemu.

g Šmartin pri Kranju. Veliki teden smo imeli na Bregu dva mrliča. Umrli je Janez Porenta, posestnik in večletni lov- ski paznik. Zapušča ženo in deset otrok; osem jih je še nepreskrbljenih. Vzela ga je jetika. — V ponedeljek je pa umrla 17letna Ivanka Štampihar, tudi za jetiko.

g Vače. Občni zbor kmetij- ske podružnice je za praznični po- nedeljek sklical glavni odbor kmetijske družbe, ker si ga prejšnje načelstvo ni upalo sklicati iz strahu pred našo večino. Naši so prišli skoro polnoštevilno, celotno 36, liberalcev nobeden ni imel korajže priti na svoj poraz. Soglasno smo izvolili nov odbor, ki mu bo načeloval ugledni in spoštovani posestnik Martin Planinšek s Hriba. Naslednji dan sta se izvoljena de- legata že udeležila občnega zbora kmetij- ske družbe v Ljubljani. Veliko bo še dela in truda, predno se tako zanemarljivo go- spodarstvo te podružnice spravi v red.

g Zasavje. Na Vače pride na belo nedeljo ob 2. uri popoldne na ustanovni

občni zbor »Kmetijske zveze« deželni od- bornik dr. Lampe. Namen »Kmetijske zve- ze« je ustavni boj za politične pravice in gospodarsko blagostanje kmečkega stanu, obramba krščanstva, razširjanje stanovske zavesti na kmetih ter delo po starem geslu: Vse za vero, dom cesarja! To je pa za liberalce preveč. Zato zadnji »Sloven- ski Dom« v dopisu z Vač zmerja kmete, ki bodo pristopili, z nevednimi kostruni, mežnarji, svetohlinci, petolizniki, kmečko vprego itd. ter kar sedem neljubih mu oseb v malih vrsticah imenoma napada. Dobro sadje, ki ga ose glodajo!

Dolenjske novice

d Dolenja vas pri Ribnici. Odšel je v Leoninum g. župnik Franc Vrhovšek zaradi bolezni; namestuje ga g. misijon- nar Alojzij Dejak.

d Krška okolica. Nekateri liberalni gostilničarji še vedno ljudem lažejo, da bodo dacarji po hramih stikali za vinom. Pa tega jim še vsi liberalci ne verjamejo. Zdaj že marsikak liberelec zabavlja čez gostilničarje, ki imajo samo dva krajcarja več daca, pa domače vino prodajajo po 48 krajcarjev liter! Na ta način hoče imeti liberalen krčmar nad 20 krajcarjev dobička pri enem litru!

d Mirnapec. Nekateri naših fantov postanejo pri vojaki silno učeni. Zlasti znajo dobro govoriti o verskih resnicah. Nekateri vojaki, ki so prišli na dopust, pravijo: »Kar duhovni uče, ni nič res; oni morajo tako govoriti, ker so plačani za to.« Take in enake prismojarije pravijo svojim domačim. Njihovim besedam so podobna tudi njihova dejanja. Med sveto mašo ostanejo zunaj cerkve, so pokriti in uganjajo raznovrstne burke. Ljudje se pa žalostijo in pohujšujejo nad njimi. Res žalostno, da se slovenski mladenič v kratkem tako pokvari.

d Ribnica. V nedeljo, dne 5. aprila ob 1/2 4. uri popoldne vršil se je XVI. redni občni zbor »Hranilnice in posojilnice v Ribnici«. V letu 1913. je bilo prometa 1.662.917 K 23 vin., torej za 299.641 K 9 v. več kot leta 1912. Hranilne vloge: vloženo 495.822 K 85 vin., dvignjeno 411.538 K 8 vin., torej več vloženo kot dvignjeno 84.284 K 77 vin. Dana posojila 105.202 K 50 vin., vrnjena posojila 167.688 K 41 vin., torej več vrnjeno kot dane 62.485 K 91 v. V načelstvo so bili soglasno izvoljeni sle- deči člani: Fric Franc, posestnik, Hrovača, načelnik; Sicherl Josip, organist, Ribnica, tajnik; Skubic Anton, dekan, Ribnica, Lovšin Anton, posestnik in dež. poslanec, Jurjevica, Ambrožič Bernard, posestnik, Goričavas, Pakiž Franc, posestnik, Dane, Starc Gašper, posestnik, Goričavas, od- borniki. — Iz tega kratkega poročila je razvidno, da zavod vedno bolj napreduje, zaradi tega ima tudi ljudstvo vedno večje zaupanje do njega.

d Škocijan pri Mokronogu. Ko je go- rel v Lazih pri Bučki, je bilo grumlsko gasilno društvo edino, ki je gasilo. Sicer bi vse zgorelo. Čast mu! Kje je bilo neki

škocijansko? — Liberalci gasijo drug ogenj, ki njihove vrste požiga. Gasijo z lažmi, pa čimdalje slabše. Strahovito so zakričali radi nove razdelitve deželnih doklad. Če bi prenesramno ne lagali, bi morebiti vsaj nekoliko uspeli. Tako jim je ostal, kakor zmeraj, priimek: liberalni lažnjivci! Zlasti jih jezi, da ne gredo vsi krčmarji k liberalcem, vsaj tisti, ki so se pogodili z deželo na čez. Zastonj so pro- silili, da bi Zamana Sveti Duh razsvetlil. Obupujejo, da se ne izpreobrne, če mu prav jermene derejo s kože. Pozabili so, da jim je v obraz zaklical: lažnjivci, ko so lagali, da je dobil podporo za hleve. — Kmetje odobrujejo, koderkoli so se po- učili, finančni načrt. Na shodu Kmetijske zveze jih je 60 (vsi, ki so se sestanka ude- ležili) izreklo zahvalo in zaupnico dežel- nemu odboru. V soseski sv. Tomaža, ki je zaradi dveh kričavih lažnjivcev bila na glasu kot liberalna, jih je izmed 23 kme- tov 19 odločno pritrdilo novemu načinu deželnih naklad in se izreklo za S. L. S. Odločno nasprotna sta bila samo omenje- na dva.

d št. Lovrenc. Na belo nedeljo, 19. t. m., popoldne ob treh bo občni zbor mle- karne. Ker se je povsod vzbudilo veliko zanimanje za pitališče v št. Lovrencu, se bo vršil ta občni zbor v pitališču. Precej po zborovanju bo za vse, ki pridejo zra- ven, predavanje o pravilnem krmljenju in pitanju prašičev. Pitališča ne odpiramo radovednežem, da bi vsak lahko vse pre- gledal, kadar in kakor bi hotel, ker mo- rajo prašiči imeti mir. Na ta dan se bo pa vse razkazalo: poslopje, živali in krmljenje. Vsak bo lahko videl na svoje oči, kako se dela in kaj mu je storiti, da doseže iste uspehe. Vabimo torej vse, ki se zanimajo za povzdigo prašičoreje, ki mora našim kmetom še milijone več donášati, k temu predavanju. Shod je namenjen vsem so- mišljenikom od blizu in daleč. Tudi gospo- dinje pridejo lahko poslušat. Doslej smo prodali 50 lepih plemenih živali gospodar- jem po deželi. Povsod so z njimi prav za- dovoljni. Imamo še nekaj res lepih mrja- škčkov. Majnika bomo lahko oddali tudi svinjice iz najboljših gnjezd. Kdor hoče kaj dobrega dobiti, naj se kmalu oglasi.

d Šmarjeta. V Šmarješki fari tudi ne manjka hujskačev zavoljo »novih davkov«. Kar ne znajo domači, pa poma- gajo izvežbani liberalci škocijanski in mokronoški. Veliko je ljudi, ki kar ver- jamejo, pa so hudo zmešani in zbegani. Čez vse nekateri zabavljajo. Kaj pa je resnica? Resnica je, da ne bo več treba plačevati doklad za ceste, ki so bile do sedaj od deset do dvajset odstotkov. Resnica je, da se resno dela na to, da ne bo treba več plačevati doklad za tisto šolo v Krškem. Saj je Šmarječani tako nič ne potrebujejo. Če jo hočejo v Krš- kem imeti, naj jo sami plačujejo, kot Šmarječani svojo! Resnica, da vsak pra- vičen človek mora pritrditi, da sedanji deželni odbor jako veliko da v pomoč kmečkemu stanu! Koliko da za premo- vanje goveje živine, koliko za poprave hlevov, svinjakov, cest, vodovodov itd.! Zato je treba denarjev! Kje dobiti? Lju- dem, ki se pečajo s poljedelstvom, se

ne sme naložiti novih davkov! Saj kmetovalec že tako komaj izhaja! Zato je deželni zbor varoval kmetiča! Čisto nič novih davkov mu ni naložil. Le toliko približno, kot je prej plačeval za ceste, bo sedaj, ker so te odpadle, plačeval splošne deželne doklade. Sicer pa naj podpirajo deželo taki, ki imajo bogastvo! Zato so bogatejšim naložili 35 odstotne doklade! Krčmarji imajo lahko malo manj dobička, naj dajo malo več doklade od vina! Na pivo niso naložili, ker je ta doklada že; več pa se ne da napraviti, ker vlada ne pusti več kot 4 odstotke na pivo! Torej bo krčmar — pa ne drugi ljudje — plačal malo več doklade na vino. Koliko? V vinorodnih krajih — torej tudi v Šmarjeti — bo plačeval 4 vinarje več kot dosedaj. Dosedaj je dal 4 vinarje državne doklade, 2 vinarja deželne, 2 vinarja občinske, zdaj bo dal 4 vinarje več deželne doklade, torej skupaj 12 vinarjev. To je resnica! Vse drugo je laž! Ni tako strašno, kot se vpije! Saj je prostovoljni davek! Hudo bi bilo, če bi bile doklade na zemljiški davek! — Vsakdo vidi, da se počenjanje tistih, ki od vinogradnikov zahtevajo zdaj po 8 vinarjev ceneje vino, prodajati ga pa bodo najbrže skušali po 8 vinarjev dražje, ne more drugače imenovati kot nasilna dobičkaželjnost!

d Št. Jernej. Nesrečne smrti je umrl v št. Jakobu Janez Rebselj. Šel je sekati neko drevo, ki se je pri padcu zvalilo na njega in ga takoj usmrtilo. Res, človek ne vé, kje ga čaka smrt! — Po naši okolici se je klatil na steklini obohel pes in je prišel z drugimi psi v dotiko. Vse te je konjač v spremstvu živinozdravnika postrelil. Sedaj je pa še kontumac za pse proglašen v naši občini. Prijatelji psov, oglediti si natančno določila kontumaca in ravnanje se po njih, drugače pridete ob psa! — Znani čevljar z Vrha vé mnogo povedati o deželnih nakladah. Pripoveduje okrog, da bo do Velikega Šmarna davek na vino stal 8 krajcarjev, od Velikega Šmarna dalje pa že 12 krajcarjev. Naj se ta človek najprej pouči o tej stvari, potem pa naj pripoveduje okrog! Nikar pa lagati in ljudi begati! Če bo tako delal, se mu zna zgoditi, da bo šel na post na deželne stroške.

d Iz Velikih Lašč. Predpretekli teden se je dogodil vse obsodbe vreden slučaj na železnici Ljubljana—Kočevje. V voz III. razreda, kjer so se poleg dostojnih potnikov vozili tudi trije fantje iz Rašice nazaj z Dunaja domov, sta vstopili na postaji dve ženski, mati in hči. Staro mater so mirno pustili v drug oddelek, hčeri pa je eden teh surovin nastavljal nogo, da se je izpodtaknila, nakar so se vsi trije začeli skrajno nespodobno vesti nasproti dekletu. Ko pa je čez nekaj časa prihitel delat red sprevodnik g. Tavčar, so ga surovi fantje pretepli do krvi. V Laščah na kolodvoru so jih prijeli orožniki, brzojavno pozvani, in vtaknili v sodnijski zapor. V korist javnega reda in miru bi bilo želeto, da jih roka postave prav pošteno kaznuje, da bo vsaj strah pred kaznijo zadrževal podivjane ljudi pred nasiljem, če že enkrat vso dostojnost in strah božji v tujini izgube. Staršem, ki svoje otroke na Dunaj

tišče služiti, pa naj bo ta dogodek v nauk, da vsaj do 20. leta ne pošiljajo otrok z doma v tujino, kjer mnogi brez Boga in cerkve žive in potem javno nesramnosti uganjajo. Tistih 50 kron, ki jih navadno prinese — pa še ne vsi — domov, pač ni vredno, da bi zaradi njih človek dušo in poštenje izgubil.

d Zagorje ob Savi. Pred kratkim smo v „Domoljubu“ ožigosali izrabljanje nedeljskega počitka v zagorskih kmetolomih. Tavfarjev Ivan se čuti zelo razžaljenega in pravi, da plača 200 kron tistemu, kdor mu dokaže, da se pri njem ob nedeljah dela. Kar svoje delavce naj vpraša, koliko nedelj so že letos delali pri lovljenju premoga v Mediji, ker tako naiven menda ni, da bi trdil, da to ne spada k njegovemu podjetju; saj iz tistega premoga, ki ga ob nedeljah nalovi in zvozi domov, menda ne dela cikorijske ali pa cementnih izdelkov, temveč ga porabi za žganje apna. Nadalje pravi, da mi z lažmi blatimo liberalce; toda če malo nazaj pogledamo, vidimo, da je bil ravno Tavfar zaradi laži obsojen, ko je lansko leto imel opraviti z dr. Zajcem. In ali se še spominja, da je lansko leto pred volitvami za deželni zbor na javnem shodu pri Koprivcu očita dvema pristasa S. L. S., da jima je dal deželni odbor čez pet tisočakov podpore za neki most na občinski cesti. Da jima je zato dal denar, da bi ju napravil še bolj zagrizena klerikalca. Ali mu ni naš pristaš na istem javnem shodu vpričil vseh navzočih trikrat v obraz rekel, da je lažnik? In tak človek nas hoče učiti! Kar se pa tiče občine, pa ni svobodomiselna; v koliko so pa občinski možje svobodomiselni, je pa čisto prav, da se priznajo. Tavfar pravi, da župan zagorski vzorno gospodari. O jej! Tisočaki se preč mečejo! Pri dobavi načrtov za vodovod se je izdalo 6000 kron. Ko bi pa deželni odbor prosili, bi dobili načrte veliko ceneje. Ravno tako je tudi z načrti za novo šolo; namesto, da bi prosili deželno vladu, da bi jim načrte preskrbeli, je pa župan dal načrte privatno delati in zopet 1900 kron zavrgel! O, le tako naprej!

d Zagorje ob Savi. V nedeljo, 19. t. m. popoldne se bo vršil pri nas občni zbor Ljudske gospodarske zadrugę. Ker je splošno znano, kako hitro se je naša zadruga razvila tekom malo let svojega obstoja vsled izbornega upravljanja gospodične prodajalke, in kako potrebna in koristna je postala zadruga za naš kraj v gmočnem in političnem oziru, upamo, da se ga bodo člani in članice v najobilnejšem številu udeležili, zlasti ker se vrši eno uro pozneje tudi občni zbor Ljudske hranilnice in posojilnice, ki je istotako važno društvo naše stranke in ker se nam pri tem nudi najboljša prilika, da si razodenemo in obrazložimo svoje misli in želje.

n Žiri. Avtomobilni vozni red Žiri—Škofja Loka se je s 1. aprilom v toliko izpremenil, da bo odhajal avtomobil iz Žirov kakih 5 do 15 minut pred peto uro jutraj. Na kolodvor pride k jutranjemu sedmemu vlaku. S kolodvora bo vozil okrog 8. ure jutraj, tako da bo v Žireh do desete ure

popoldne. Popoldne ostane isti vozni red (okrog 1. ure 30 minut iz Žirov k vlaku ob 4. popoldne, s kolodvora po prihodu vlaka iz Ljubljane, prihod v Žiri okrog 7. zvečer). Za vse one, ki so si želeli več časa za svoje opravke v Žireh, je ta zveza zelo ugodna. Ko bi nam le gospodje pri cestni upravi poskrbeli za boljšo cesto, za katero se je bati, da jo kaka hujska povodenj popolnoma uniči, oziroma vse odnese, kot bi se zadnjič v Poljanah kmalu zgodilo. — Lediniška cerkev bo še vedno morala čakati popolnega popravila. Radi nekkih pogajanj se z delom še ne more pričeti, ter tako na sv. Florijana dan še ne bo službe božje.

Notranjske novice

n Planina pri Rakeku. Dne 1. aprila smo imeli požar, kar je pri nas zelo redko. Zvečer, ko je odzvonilo »Ave Marijo«, je začelo kar naenkrat goreti v Lazah pod kozolcem g. L. Bolé. Ogenj se je takoj razširil po celem kozolcu in od tod na živinski hlev. Takoj sta prišli na lice nesreče požarni brambi iz Unca in iz Planine. In le tema dvema se je zahvaliti, da se požar ni razširil na sosedna poslopja. Pogorel je kozolec do tal in hlev do stropa.

n Vrh nad Rovtami. Prav lepo so se izvršile pri nas duhovne vaje. Presvetli gospod knezoškof je imel dne 28. in 30. marca ob 10. lepe govore. Obhajanih je bilo blizu 1000 ljudi. Zadnji dan je presvetli osebno obhajal naše farane, ki so večina vsi prejeli sveto obhajilo. — Na Vrhu pri sv. Treh Kraljih je bila v davnih časih sloveča božja pot cele Notranjske. Tudi iz Gorenjske, zlasti iz Selške in Poljanske doline so se hodili priporočati sv. Trem Kraljem. A kakor so pred 100 leti večina vse božje poti opešale, tako tudi pri nas. A v zadnjih desetletjih, ko na Kranjskem lepo cvete cerkveno in versko življenje, so zopet začeli hoditi k nam romarji raznih krajev. Kadar je kaka večja slovesnost, prihite k nam naši sosede; trikrat na leto je pa pravi romarski shod, na katerega pride silno veliko romarjev tudi od daljnih krajev. — Na velikonočno nedeljo imamo zjutraj ob 5. procesijo. Vsako leto prihite to jutro na Vrh iz Rovt, Zavrca in Smrečja. Letos so videli naš nov božji grob in veličastno razsvetljavo naše cerkve. Na belo nedeljo je običajni romarski shod. Duhovno opravilo bo ob 6. in 10. Popoldne ob 2. bo pa slovesen shod Marijinih družb. — V davnih časih kot poročajo stari ljudje, je bil na Vrhu tudi velik shod tretjo nedeljo po Veliki noči. Pred par leti smo oživili tudi ta shod. Tudi takrat bo sveta maša ob 6. in 10. Naši Vrhničani, Logačani in Bevcani so nam vedno zvesti in akoravno daleč od nas, vendar vsako leto redno priromajo na Vrh. — Vreme zadnje dni marca je bilo naravnost krasno. Pri-

bližno eno leto se že niso videle orjaške gore julijskih alp in kamniške planine tako lepo kot ravno letos. — Oblastiti hočejo, da bi se na Vrh u leta 1917. zidala nova šola. Po našem mnenju skoro ni potrebna. Imamo v cerkveni hiši zdravo in prostorno šolsko sobo. Imamo 15 lepih klopi, v katerih lahko sedi čez 40 otrok. Ako bi bila nova šola, bo potreba poslati na Vrh eno učiteljico, ki pa ne bo mogla poučevati pozimi dobre tri mesece. Spomladi pa včasih nastane tako deževje, da otroci ne morejo v šolo. Večina otrok je oddaljena od šole nad 1 uro. Če bo pa le morala biti šola, se bo zidala pri cerkvi, ne pa na onem od cerkve oddaljenem prostoru, ki ji je bil od komisije za to oddolžen. Proti temu je vsa fara in vsi starši, ki pošiljajo otroke v šolo. Da bodo otroci dobri, jih je treba versko vzgajati. Ako bo šola stala daleč od cerkve, manjši otroci ne bodo videli cerkve znotraj leto in dan. Sedaj pa, ko je šola tik pri cerkvi, gredo vsi otroci po pouku v cerkev, kjer opravijo kako kratko pobožnost. Spomladi in poleti je navadno pred poukom sveta maša, h kateri otroci zelo radi hodijo. Prosimo, da se bodo šolske oblasti pri zidavi šole na to ozirale. — Trgovci s čipkami hočejo menda letos napraviti poseben dobiček. Kar sredi zime so zagnali glas, da je preveč čipk in da jih ne morejo prodati. Vzrok tej stavki je najbrže le dolgotrajna zima in ker dekleta niso mogla drugega delati, so vsa od kraja delale čipke. A pomnite dobro, čipkarice, čipke so še vedno v isti ceni, nikar jih ne prodajte ceno, malo počakajte. Pomlad se je začela, dela bo dosti zunaj in čipke bodo v ceni prav kmalu poskočile.

Društveni vestnik

Izobraževalno društvo šmartno pri Litiji. »Mala revka« je naslov prelepi igri s petjem, katero priredi Ljudski oder na Belo nedeljo v društveni dvorani. Da je igra zares mikavna in privlačna, se spozna že iz tega, da so jo po nekaterih odrih kar trikrat ponavljali. Ker je igra ne samo lepa, ampak tudi vzgojna in ker upamo, da bodo naši igralci kakor vedno tudi sedaj častno rešili svojo nalogo, pričakujemo kar najobilnejše udeležbe. Pričetek ob pol tretji uri, konec ob četrni na pet.

Izobraževalno društvo Ustije. Na Belo nedeljo bodo videli oder društva po dolgem času zopet oživljen. Društvo priredi štiridejanski igro: »Kazen ne izostane«.

Izobraževalno društvo šmartin pri Kranju. Na Belo nedeljo priredi ob 3. uri popoldne dekleta zanimivo igro: »Junaške Blejke«.

Ljudski dom na Viču. »Viljem Tella«, to krasno ljudsko igro, ki jo je za ljudske odre priredil eden naših režiserjev, uprizore viški diletantje na Belo nedeljo popoldan v deželni

gledališču kot dobrodelno predstavo. Igro izda v kratkem S. K. S. Z. Za vse naše odre. Odigra in uprizori se lahko na tri načine. Zato vabimo vse člane dramatičnih odsekov in voditelje društev, da si ogledajo na Belo nedeljo to krasno klasično dramatično delo svetovne literature, ker se bo brezdomno zaradi lahkega načina uprizoritve udomačilo po vseh slov. odrih. Vrhutega je dobrodelna predstava, ker se čisti dobiček porabi v pokritje dolga za kapelo presvetega Srca Jezusovega v delavski naselbini Rožni dolini. Da omogočijo poset predstave vnanjim gostom z dežele, bo začetek predstave ob pol 5. uri popoldne, tako da se z večernimi vlaki že lahko vrnejo. Predprodaja vstopnic v trafiki pri g. Češark v Selenburgovi ulici.

Izobraževalno društvo Smednik priredi v društveni dvorani na Belo nedeljo znano Finžgarjevo igro »Divji lovec«. Ker je društvo gotovo, da bodo igralci tudi to pot ugodno rešili svoje vloge, zato prijazno vabimo k igri vse prijatelje smleškega odra. Sodeluje tudi tamburica.

Kat. slov. izobraževalno društvo na Homcu priredi na Belo nedeljo popoldne po litanijah v Šmarci v »Društvenem domu« predstavo »Stanovitni kraljevič«. Bogata vsebina in slajna zunanja oprava v novih srednjeveških kostumih bodo gotovo vsakega zadovoljili; zato: vsi prijatelji poštna zabave na Belo nedeljo v Šmarco k predstavi.

Močna volja

je lastnost, ki more resnično osrečiti nje lastnika. Največ ljudi je brez volje. Kdor pa ima močno voljo ima čestokrat premoč nad drugimi ljudmi, kar mu vedno nudi mnogo prednosti. Lahko se reče, da oni, ki ima močno voljo, obvladuje druge ljudi brez odpora. — Močna volja pa mora biti samo v zdravem telesu in moramo zato predvsem paziti na to, da ostanemo zdravi in da nas ne nadlegujejo bolečine in bolezni. Pri tem prizadevanju nam izborna služba Fellerjev bol lajšujoči, osvežujoči in oživljuječi fluid iz rastlinskih esence z znamko »Elza-Fluid«. O tem moramo biti prepričani, če bremo tako pisma, kot je ono od gospoda profesorja dr. Evgena Luxa, Wiśnicva o./W., Galicija. Ta zdravnik piše: »Jako rad Vam sporočam, da morem Vaš odlični Elza-Fluid po številnih preizkusih označiti kot posebno izborno sredstvo zoper revmatične in protinske bolečine, proti kašlju, glavo in zobobolu, trganju po udih in še posebno zoper bolečine oces. Pri mojih številnih pacientih uporabljam to sredstvo z velikim uspehom in priporočam vsem lekarnarjem, da je naroče.«

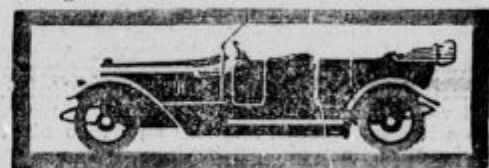
Fellerjev fluid z znamko »Elza-Fluid« je vsem bralcem najtopleje priporočati in naj bi vsak naročil 12 steklenic za 5 kron poštne prosto pri lekarnarju E. V. Feller, Stubica, Elzatr. št. 16 (Hrvatska), da jih ima vedno pri roki. Istočasno se pa tudi lahko naroči Fellerjeve odvajajoče rhabarbara-kroglice, z znamko »Elza-kroglice«, 6 škatlic za 4 krone poštne prosto. —akir—

Gospodarske vesti.

Mlekarski tečaj na Vrhnikih. Na mlekarski šoli na Vrhnikih priredi deželni odbor v času od 4. maja do 15. septembra t. l. mlekarski tečaj. V tečaj bo sprejetih 12 fantov in 6 deklet v starosti 16 do 18 let, ki znajo pisati in ra-

čunati, o čemer bo prosilcem prestati vzprejemni izpit. Stanovanje je brezplačno za moške na mlekarski, za dekleta na gospodinjinski šoli, pač pa si morajo učenci in učenke sami skrbeti za luč in pranje perila. Dekleta imajo prinesiti s seboj tudi posteljno perilo in odejo. Izvenkranjci se sprejmejo v tečaj, v kolikor ne bodo mest zasedli domačini. Izvenkranjci morajo tudi plačati takoj pri vstopu moški 50 kron, dekleta 40 K šolnine. V svrhu pokritja stroškov za hrano, šolske potrebščine, itd., kateri načeloma zadenejo udeležence same, pa je deželni odbor določil po šest ustanov za fante in dekleta iz Kranjskega po 30 K na mesec. Prošnje za vzprejem je vlagati pri deželnem odboru najkasneje do 24. aprila t. l. Prošnjam je priložiti zadnje šolsko izpričevalo. Oziralo se bo pri vzprejemu v prvi vrsti na one prosilce, ki jih priporočajo domače mlekarske zadruge.

Na deželni gospodinjinski šoli v Repnjah se zaključi zimski tečaj dne 25. aprila t. l. Letni šestmesečni tečaj pa se prične dne 5. maja t. l. in bo trajal do 25. oktobra t. l. Sprejemajo se gojenke, katere so dovršile ljudsko šolo in izpolnile 14. leto. Učenke ostanejo ves čas tečaja v zavodu šolskih sester in plačajo mesečno 30 kron za hrano, stanovanje in drugo. Za obrabo pohištva in učil je plačati za cel tečaj enkrat 15 kron. Prošnje za sprejem je vlagati najkasneje do 20. aprila t. l. pri vodstvu šole v Repnjah. Prošnjam je priložiti tudi zadnje šolske izpričevalo, krstni list in zavezno izjavo staršev ali njih namestnikov, da bodo obdržali gojenke skozi celi tečaj v zavodu. Priponni se, da se uče gojenke teoretično in praktično vsega gospodinjstva, kot kuhanja, šivanja in krojenja, vzgoje otrok, vrtnarstva, živinoreje, dela na polju in računstva pod vodstvom šolskih sester in strokovnih učiteljev deželnega odbora.

AUTOMOBILI

za šport, izlete in tovarjenje, autobuse

Laurin & Klement, del. dr.

Mlada Boleslava,

največja avstr. tovarna avtomobilov. - Podružnice:

DUNAJ, PRAGA, BRNO, BUDIMPEŠTA.

Zastopnik: G. Diescher, Gradec, Feinliebasse 13.

Dobre knjige.

Sienkiewicz **Skozi pustinje in puščavo.** Roman iz Mahdijevih časov. 2 K 80 vin., vez. 3 K 90 vin. Dobi se v Katoliški Bukvarni v Ljubljani.

Svetovnoznani pisatelj nas v tem romanu povede v Afriko in odgrinja pred nami s spretno roko vsa čudesa neznanih dežel. Roman je poln izredno zanimivih zapletljajev in prave čitatelja nase z nepremagljivo silo.

Vse obolelosti
sopilnih organov

oslovski kašelj, navadni kašelj, prehlajenje, influenca in

Dobi se o K. 4. - v vseh lekarnah.

pljučne bolezni

naduha zdravijo številni
zdravniki in profesorji vedno z

SIROLIN "ROCHE"

Haggard, Roža sveta. Povest iz dobe tretje križarske vojske Velja 2 K 80 vin., vez. 3 K 90 vin. Dobi se v Katoliški Bukvarni v Ljubljani.

Haggard, Dekle z biseri. Povest iz Nero nove dobe. 2 K 20 vin., vez. 3 K 20 vin. »Katoliška Bukvarna«.

Haggard je eden najslavnejših angleških pisateljev in njegova dela so prevedena v vse svetovne jezike. Obe povesti sta zajeti iz zgodovinske dobe krščanstva in se odlikujeta po prekrasni vsebini, ki se bo vtisnila bralcu neizbrisno v spomin. Obe povesti sta polni dejanja in življenja.

Reimichl, Skrivnost najdenke. 60 vin., vez. 90 vin. »Katoliška Bukvarna«.

Ce pričneš čitati to povest, se zatopiš v njeno vsebino in je ne moreš prej odložiti, dokler je nisi prečital do konca.

Dolžan, Iz dnevnika malega poredneža. Amerikanska humoreska. 1 K 40 vin., vez. 2 K 30 vin. »Katoliška Bukvarna«.

Kdor hoče pri knjigi preživeti par veselih brezskrbnih ur, naj si kupi to knjigo, ki je polna humorja.

Reimichl, Črna žena. Zgodovinska povest. Cena 1 K 40 vin., vez. 2 K. »Katoliška Bukvarna«.

Povest je zajeta iz najzanimivejše in najvišarnejše dobe naše narodne zgodovine, namreč iz časa turških bojev in kmečkih uporov. Povest je vredna, da si jo nabavi vsaka slovenska hiša.

Krasne razglednice o ustoličenju koroških knezov je izdala slovenska kršč. soc. zveza za Koroško. Razglednice so krasno izdelane in predstavljajo ustoličenje koroških knezov. Slika je fotografski posnetek znamenite zgodovinske slike Jos. Ferd. Fromillerja iz l. 1740. Slovenci! Kupujte te razglednice v tem jubilejnem letu ustoličenja. Cena komadu 12 vin., 100 komadov 10 kron. Dobijo se: Slovenska kršč. soc. zveza za Koroško v Celovcu, hotel »Trabesinger«.

Fran Erjavce, Hudo brezno in druge povesti. Cena 60 vin. — Erjavčeve povesti, katere prinaša II. zvezek »Zbirke slovenskih povesti«, moramo prištevati pač najbolj priljubljenim v slovenskem slovstvu, saj zavzema tudi Erjavce eno najodličnejših mest med našimi pisatelji. Malo pisateljev zna pisati tako iskreno in zanimivo kot Erjavce, ki je znal položiti srce in dušo v pisano besedo ter opazovati in popisati naravo in njeno življenje kot noben drugi. Ker nam navedena zbirka nudi Erjavčeve izbrane povesti »Hudo brezno ali gozdarjev rejeneč«, »Ni vse zlato, kar se svetli«, »Izgubljen mož«, »Ena noč na Kumus«, »Mravlja« po tako nizki ceni, naj si jih vsakdo nabavi.

Kot I. zvezek »Zbirke slovenskih povesti« je izšla Jos. Ogrinčeva povest »Vojnimir ali poganstvo in krsta«. Povest iz časa pokrščevanja Slovencev. Cena 60 vin. V tisku je pa in izide v najkrajšem času »Pravda med bratoma« in Jakličevi dve povesti »Za možem«, »V pustiv je šla« itd.

Zbirka izhaja četrtletno in stane posamezni zvezek samo 60 vin. Ker prinaša ta zbirka najlepše povesti naših domačih pisateljev in ima izredno nizko ceno, naj si jo naroči vsaka slovenska hiša. — Katol. Bukvarna v Ljubljani.

Naša zdravila in njih uporaba v domačem zdravljenju. Cena 1 K 20 vin., vez. 1 K 80 vin. Založila Katoliška Bukvarna v Ljubljani. Človek, kateremu je bolezen zvesta spremljevalka od zibelke do groba, je prisiljen, da se leči ter si išče zdravil deloma pri zdravnikih, deloma si pa skuša sam pomagati. Često, ko so zdravniki zgubili že vsako upanje na rešitev, pomagajo pa še navadna preiskušena domača zdravila, katere so uporabljali naši dedi. Navedena knjiga prinaša natančni seznamek domačih zdravil ter lahko umljiv pouk o njihovi pravilni uporabi. Kot nekako pojasnilo k tej prekoristni knjigi, smo izdali ravnokar posebno knjižico pod naslovom:

»Zelišča v podobli«. Cena 60 vin. Katoliška Bukvarna v Ljubljani. — V tej knjižici so z naravnimi barvami naslikana vsa domača zdravila zelišča, ter je tudi označeno, ali so zdravilna, ali poleg tega tudi strupena. Ker nam je namreč od vseh strani prihajalo mnogo vprašanj, kaka je ta in druga rastlina in kje se dobi, smo s tem hoteli od pomoči zadregi naših p. t. odjemalcev. Kdor bo na podlagi te knjižice is-

kal kako zdravilno rastlino, katere ne pozna, bo isto brez težave spoznal in našel.

Zun, Dohodnina. Cena 1 K 60 vin. — Ta knjiga, ki je ravnokar izšla, je sestavljena na podlagi novih osebno-dohodninskih določb, ter v zelo poljudni obliki jasno obrazloži vse, kar utegne biti posamezniku težko umljivega. Knjiga obsega tudi mnogo praktičnih vzorcev, ki bodo strankam kar najizborneje služili. Knjigo je spisal priznani strokovnjak v davčnih zadevah Valentin Zun, tajnik v finančnem ministertvu. Ker poteče napovedni rok za osebno dohodnino šele s 15. aprilom, si ta prekoristni pomoček še vsak lahko pravočasno omisli. Knjiga bo izborna služila trgovcu, posestniku, zasebniku, pa tudi uradniku. — Katoliška Bukvarna v Ljubljani.

**Prav tako dobro ko
zrnata kava diši ob
pravilni pripravi
edino popolni kavini
nadomestek:
Kathreinerjeva
Knelpova sladna kava.**

**Sam z dobrim mlekom
in malo sladkorjem
zaužit, je pristi
Kathreiner
pijača, kakršna
mora biti.**

Kdor hoče kaj natančnejšega čitati,
naj piše Kathreinerjevim tvornicam
za sladno kavo d. dr., Dunaj I.,
Annagasse št. 8.

Raznoterosti.

Koliko Poljakov je na svetu. Leta 1900. so jih našteali 24 in pol milijona. V Rusiji jih je 12, v Avstriji 5, v Prusiji 4, v Ameriki tri milijone. Drugi so raztreseni po svetu.

Tovarno za okostnjake imajo sredi Pariza. Tovarna izdeluje okostnjake za zdravnike, umetnike in šole. Izdeluje jih iz pravih človeških kosti; mrtva trupla skuhajo in kosti belijo s posebnim postopanjem. Odpadlo meso mečejo enostavno v kanal. Vrata te tovarne so vedno strogo zaprta; odpirajo se tintam za kratek hip, da puste skozi do vrha naložen, a skrbno pokrit ročni voziček. Ljudje, ki stanujejo v bližini te tovarne, se pritožujejo čez neznošen mrliški smrad, ki prihaja iz tovarne, a pomagati si ne morejo, ker ima tovarna vsa potrebna oblastvena dovoljenja.

LAK ZA PODE
OREBON
POLITURA ZA PARKETE.

Kot prerojen je vsakdo, ki je po prejšnjih skrbih zaradi izostajanja izločitev pričel z zauživanjem Saxlehnerjeve grenčice »Hunyadi Janos«, prijetno, točno in zanesljivo učinkujoče, in ki mu je ista prinesla mnogo zaželeno olajšavo. Ko se telo dobro počuti, se vrne tudi duševna svežost in živahnost. Glavobol, slaba volja, nagli izbruhi jeze, ki so povzročili že toliko gorja, so za vedno odstranjeni in zaščiteni. Zaprtja je treba pač izlečiti. V Vašo lastno korist je tedaj, da uporabljate, če ste podvrženi povračajočemu se zaprtju — in kdo ni v sedanji dobi mnogo sedečega človeštva — grenčico »Hunyadi Janos«.

Steckenpferd - lilijno mlečno milo

BERGMANN & CO., Teštin ob Labi
je slejkoprej neobhodno potrebno za racionalno
negovanje kože in lepote. Vsaki dan pohvalnice.
Dobi se povsod a 80 vin. 745

Laxigen

idealno odvajalno

sredstvo v obliki sadežnih pastilj, ki
gotovo in milo učinkuje in ima naj-
boljši prijeten okus. Izvirna škatlija
(20 kosov) L 1-30.

Dobiva se v lekarnah in pri glavni zalogi:
C. Brady, Dunaj I. Fleischmarkt 2.

Glas gre kot blisk od kraja do kraja,

da prva kranjska pošiljateljska
trgovina

R. Miklauc, Ljubljana

razpošilja najbolj zanesljivo blago
tako na trgovce, krojače, šivilje
kakor tudi na druge odjemalce
in naročnike. Tvrdka gleda le na
velik promet ter ne išče dobička
in ima najboljše tvorniške zveze,
veliko blaga pa sama izdeluje.

Torej zahtevajte

takoj cenik različnih predmetov
iz

Prve kranj. pošiljateljske trgovine

R. MIKLAUC, Ljubljana.

Prvo naročilo Vas pridobi tvrdki.

Obstoj tvrdke čez 40 let!